

OP ZEESAFARI IN NIEUW-ZEELAND

MAORI'S KWAMEN OP EEN ENORME WALVIS

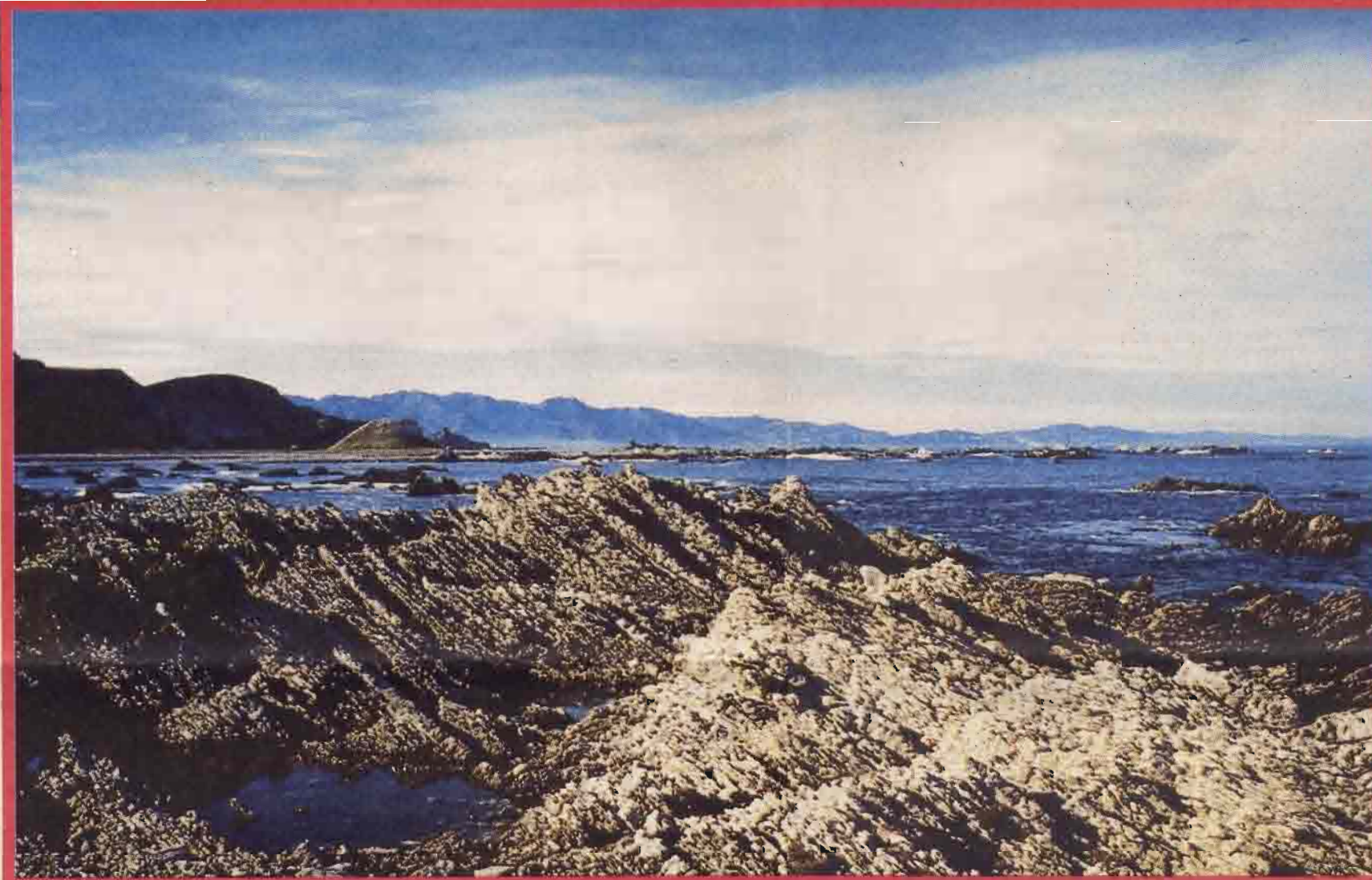

Reportage en fotografie
STEFAN CLAESSENS

KAIKOURA (N.-Zeeland),
zaterdag

Volgens een legende van de oorspronkelijke bewoners van Nieuw-Zeeland, de Maori's, kwam hun eerste voorvader op de rug van een enorme walvis aan op het Zuidereiland van Nieuw-Zeeland. Plaats van handeling voor deze wonderlijke landing was ongetwijfeld het plaatsje Kaikoura aan de oostkust van dat eiland.

De legende onderstreept het verbond dat Maori's al sedert de prehistorie met de zee hebben. Van de Maori-cultuur is, ruim 150 jaar nadat de eerste Europeaan hier voet aan wal zette, niet veel meer terug te vinden, maar de walvissen zijn er nog steeds. Dat is dan ook de belangrijkste reden waarom een handjevol bevoorrechte natuurliefhebbers jaarlijks Kaikoura aandoet.

■ Een potvis is altijd direct herkenbaar aan zijn ademfontein. Als enige walvis blaast hij die schuin naar voren uit.

WAAROM AL DEZE BIOLOGISCHE RIJKDOMMEN?

De continentale plaat waar Nieuw-Zeeland deel van uitmaakt, helt vanaf de kustlijn tot 800 meter uit de kust geleidelijk af naar een diepte van 90 meter. Vanaf dat punt loopt de zeebodem, als was het een ravijn, steil de diepte in. Soms is de oceaan nog geen vijf kilometer uit de kust al 1600 meter diep.

Dit is de zogenaamde Kaikoura-trog. Wanneer de zuidelijke zeestroming tegen deze steil vanuit de diepte oprijzende zeebodem botst, ontstaat er een opwaartse stroming. Die stroming neemt zeer veel voedingsstoffen vanaf de zeebodem mee omhoog. Dit zeer koude, voedselrijke zeewater komt zodoende in aanraking met het veel warmere oppervlaktewater waarin zonlicht kan doordringen.

Deze combinatie van een enorm voedselaanbod, hogere temperaturen en de aanwezigheid van zonlicht veroorzaakt een ware explosie van leven, die aan de basis staat van een enorm complexe voedselketen, met als hoogtepunt de grote zeezoogdieren waar Kaikoura zo beroemd om geworden is.

nier waarop ze leven. Zo kun je naar de dieren luisteren als ze onder water zitten.

De mysterieuze geluiden, die met een hydrofoon worden opgepikt, vertellen de ervaren gidsen iets over de plaats waar de walvissen zich bevinden. Deze tot 20 meter lange en 50 ton zware dieren kunnen naar een diepte van wel 1000 meter duiken en tijdens zo'n duik wel een uur onder water verblijven.

In het absolute duister van diepe onderzeese kloven jagen de potvissen op enorme vissen en inktvissen. Ze sporen hun prooi op door middel van echo-locatie. Hiertoe stoten ze met een enorm orgaan in hun neus het luidst-bekende geluid in de dierenwereld uit. Hetzelfde geluid dat 1000 meter hoger te horen is.

Na een lange duik verblijven potvissen gewoonlijk ongeveer 15 minuten aan het oppervlak om uit te rusten en hun bloed weer vol te pompen met zuurstof. Met wat geluk kan de rubberboot er dan vlakbij komen. De sensatie om dit kolosale dier van zo dichtbij mee te maken is bijna niet te beschrijven. De aanblik van dit

snuivende, waterdamp spuitende en log bewegende dier confronteert de meeste deelnemers aan de safari op z'n minst met hun nietigheid.

Als sluitstuk van het spektakel blaast de potvis een laatste, metershoge fontein de lucht in, kromt zijn enorme rug, laat zijn reusachtige staartvin sierlijk door de lucht zwiepen en verdwijnt dan wederom voor een uur onder het oppervlak, iedereen in de boot ademloos achterlatend.

DOLFIJNEN

De kust van Kaikoura wordt door Maori's 'Tai o Marokura' ofte wel 'Zee van Marokura' genoemd. Ze geloven dat hun god Marokura de rijkdom aan voedsel hier naartoe heeft gebracht. De plaatsnaam Kaikoura (kai = eten, koura = zee-kreeft) verwijst ook al naar die enorme voedselrijkdom.

Om deze rijkdom aan zeeleven te beschermen heeft men een nationaal park ingesteld. Een heel bijzondere dolfijnsoort die daarvan profiteert is de Hectors-

■ De kust van de Grote Oceaan bij Kaikoura. Op de achtergrond zijn de besneeuwde toppen van de zuidelijke alpen zichtbaar.

dolfijn. Dit is niet alleen de kleinste dolfijn ter wereld, maar hij komt ook alleen in Nieuw-Zeeland voor. Voordat het nationale park was ingesteld, werd de Hectors-dolfijn met uitsterven bedreigd omdat ze verward raakten in de drijfnetten van vissers. Het gebruik van zulke drijfnetten is in het park nu verboden.

Met heel veel geluk kan men in Kaikoura naast de potvis nog twee soorten grote tandwalvissen te zien krijgen, de orca en de griend. Van deze twee is de orca ongetwijfeld de bekendste soort. De beste kansen om dit enorme, zwart-wit gekleurde zeeroofdier hier te zien te krijgen doen zich voor in de periode van december tot maart. De natuur blijft echter zoals ze is, onvoorspelbaar. Niemand kan dan ook de garantie geven dat men walvissen te zien krijgt.

Voor de minder fortunlijken is er ech-

ter nog altijd de mogelijkheid om wandelingen te maken. Het decor wordt dan gevormd door de besneeuwde bergtoppen van de zuidelijke alpen aan de ene kant en de grillige rotskust aan de andere. Op veel plaatsen langs die rotskust kan men zonder problemen urenlang hele kolonies Nieuwzeelandse zeeleeuwen bestuderen. De zeeleeuwen komen hier om na de jacht op vis uit te rusten en te slapen.

NATUURBESCHERMING

Een tijdje geleden zat ik op een herfstavond toe te kijken hoe de lucht boven Kaikoura steeds roder begon te kleuren. Vanuit zee kwamen op dat moment steeds groepjes aalscholvers luidruchtig aanvliegen om in stilte neer te strijken op een rots voor mij. Het water van de grote oceaan kabbelde zachtjes aan mijn voeten. Op dat moment zat ik heel stilletjes te genieten van de toen nog zo verse herinneringen aan wat ik die dag had meegeemaakt.

Nieuwzeelands natuur had een over-

■ Een jonge zeeleeuw kijkt nieuwsgierig op.

weldigende indruk op me achtergelaten. Op dat moment besepte ik dat de zichtbaarheid van het leven in zee zonder twijfel het meest spectaculaire is dat Kaikoura een bezoeker te bieden heeft.

Walvissen kijken zou er toe kunnen bijdragen dat meer mensen zich bewust worden van het belang van de bescherming van al dat moois. Voorwaarde is dan wel dat het op verantwoorde wijze gebeurt. In Kaikoura heeft het Department of Conservation richtlijnen uitgevaardigd om walvissen kijken verantwoord te laten plaatsvinden. De belangrijkste regel is dat dieren niet gestoord mogen worden en de rubberboten dus niet te dicht bij de dieren mogen komen. Kaikoura bewijst op deze manier dat toerisme en natuurbescherming prima kunnen samengaan.